

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 ft)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyező centiméterenként 3 fillér.

Parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyiltér megállapodás szerint.

Szerda, július 6.

Fátyolt a multra!

Kolozsvár, július 6.

A rákosi vasutasok ellen megindított pör végtárgyalása van most napirenden. A közvélemény megint lesi-várja, hogy milyen lesz a törvényszék ítélete? Elítéli-e, fölmentik-e a vádlottakat? Nem akarjuk feltételezni azt a lehetőséget, hogy a kormány óhajta várja a vasutasok elítélését. A sok-sok pör, a melyet a „sztrájkoló“ vasutasok ellen megindítottak, ezt a lehetőséget nem zárja ki. A kormányparti lapok magatartása is arra enged következtetni, hogy a kormány intencióinak jobban megfelelne, ha legalább a rákosi vasutasokat elítéli, miután a tizenhármastól és Margulit Kálmánt fölmentették.

Pedig — hajól szemügyre vesszük a dolgot — mire volna jó a vasutasok elítélését? Megkönnyebítené-e a kormány helyzetét a vasutasokkal szemben? Vagy a vasuti szolgáltatnak nagyobb üdvére válna, ha a vádlottakra kimondanák a „bűnöst.“

Hisz a vasuti közlekedés minden fennakadás nélkül működik. Sem a közönség nem panaszkodik már, sem a kormány nem oka panasza a vasutasok ellen, sem pedig a vasutasok közt nem észlelhető olyan mozgalom, amelyet aggodalmasnak lehetne mondani. A rend helyreállt az egész soron. A szenvedelmek lecsillapultak. Az ugynevezett agitáció is megszűnt. Azoknak a nagy sérelmeknek a mérőfogát is kihúzták, amelyek miatt a nagy sztrájk keletkezett. Kihúzták pedig maga a kormány a vasutasokról szóló törvénnyel. A vasutak igazgatósága átveheti megint atyáskodó szerepét és gyakorolhatná hatalmát úgy és olyan módon, hogy a szolgáltatnak is üdvére válna, a vasuti tisztviselőknek sem okozna szenvedést. Igaz gyermekei lehetnének a vasutasok az igazgatóságának és a kormányának, nem pedig mostohái, akiket vétségükért mindenáron sujtani, büntetni kell. Visszatérhetne a béke a szivekbe és semmi szükség nem volna arra, hogy bűnbakkot keresnének mindenáron, ami csak a keserűség mardosó fulánkját hagyná vissza a szivekben.

A szenvedelem könnyen vakítja

a tömeget és olyankor a józan észre nem hajt. A kiábrándulás annál gyorsabban következett be. Maga a kereskedelmi miniszter is a békés megoldás mellett foglalt állást, nem zárkozva el az általános bűnbocsánat elől.

Am, ha csakugyan ez az intenció vergődött tulsúlyra a kormány kebelében, az a kérdés merül föl, hogy miért nem gyakorolják a bűnbocsánatot egészen? Fél rendszabály soha sem vezetett célra. Vagy egészen meg kell bocsátani, vagy sehogysem. Az adott esetben az egész amnesia van helyén. De akkor vajon mire való a törvényszéki eljárás?

Éppen azért óhajtuk melegen a vasuti szolgálat érdekében, hogy a törvényszék ezeket a vasutasokat is felmentse. Mert a felmentő ítélet végre-valahára teljes fátyolt vetne a multra és nem volnának többé vétkesek. Valóban ideje, hogy a vasutas-izgalom véget érjen és a rend nemcsak a vanalokon, hanem a szolgálati viszonyokban is helyreállna. — Ez válnék csak valóban üdvére a kormányának is, a vasutasoknak is.

Mert most, amikor a rend helyreállt, a mikor a közlekedés zavartalan és a vasutasok visszatértek munkájukhoz, feledni kell azt a mi történt. Két intézmény van Magyarországon, amely mintaszerűen funkcionál: a vasut és a posta. Egész Európában nincs ehez hasonló precízen és exakt módon működő intézmény. Külföldről jönnek szakértői tanulmányozni a vasuti és a postai szolgálat rendszert. Évtizedeken át szolgálták a vasutasok fáradhatatlanul ezt a hatalmas közlekedést. Egyszer aztán a szenvedély elvakította őket. Nem a vezetőket, hanem a tömeget.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, július 5.

Elnök Perczel Dezső megnyitja az ülést, bemutatja a beérkezett irományokat. Következik az 1904. évi költségvetés folytatásos tárgyalása.

Molnár János: Birálja a Tiszakabinett programját, a melyet a hét szökésztendő természeténél fogva részben tart, mert bár a takarékoskodik jelölte meg egyik alapvető méris az improduktív ki-

adások egy sorozatával terheli az államháztartást. A rosszak kuforrásának tartja a szabadelvűséget. A pogányságot is jobbnak tartja, mint a liberálisizmust, a mely a házasság közönséges polgári bérszerződés módjára alacsonyította le. Az egyházpolitikai javaslatok az erkölcsök ártalmára voltak, azért meg kell ezeket a törvényeket változtatni. Különösen a felekezeti külföldre káros hatású és ezért határozati javaslatot nyújt be, annak eltörlése érdekében. A választási reformigerek sem elégitik ki. Azt hiszi, leghelyesebb volna minden adófizető választási joggal felruházni. Követeli a közönségesen való választást is, amely minden körülmények között tükös legyen. Ez megcsinálna azt az ellentétet, mely a választópolgárok egész rétegét éveken keresztül elválasztja egymástól, a választás után az ugynevezett alkotmányos költéseket a lehetetlenné teszi a hivatalos pressziót. Tiszta kormány liberális — ami különben a legkisebb hibája — és nélkülözi a szocializmus olajcsépet. Pedig a szocializmus veszedelme egyre nő; a munkás égo gyűlölettel ott áll a polgári társadalom békéje mellett, minden pillanatban készen legyen arra, hogy a levegőbe röptse. Szünetet kér.

Elnök: Az ülés 5 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Molnár János folytatja beszédét. A kisbirtokos és a kisiparos anyagi helyzetével foglalkozik. A társadalom e két rétegének eladósodását nem lehet összetett kezeléssel nézni, feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a kormány e tekintetben haladéktalanul intézkedjen, feleljen, hogy e tárgyban ő már határozati javaslatot is nyújtott be, de még a mai napig sem volt annak semmi fogadtatása. Követeli az olcsó hitelt, sürgeti a létszám és adóreformot. A végrehajtási törvény módosítása mellett beszél ezután. Követeli a végrehajtási alól kivett tárgyak körének kibővítését. Nem tartja kielégítőnek az uszortörvényt sem. Részletesen foglalkozik a takarékpénztárak rendeltetésével, követeli a törzse nagyobb mértékű megadóztatását és a fedezetlen határidőszűkeket eltörlését, mert ez a manipuláció a gabonára káros. Hibáztatja azt a rendszert, hogy a földmivelőnőp gyermekeit abban az időben viszik el katonának, a mikor a fia gázdálkodásban legtöbb segítségére lehetne apjának. Három évig kell ezután távol lenni a gazdálkodástól. Ez a három év éppen elég arra, hogy elszökjön a földmivelő munkájától, mikor aztán haza jön, akkor elmegy rendőrné vagy hivataloslag stb. és a szegény öreg szülő egészen elvesztette a maga számára segítőkezt. Követeli a teljes vasárnapi munkaszünetet. A liberális kormány mindezeknek a sérelmeknek orvoslására képtelennek tartván, azzal szemben nem vesztetik bizalommal, nem fogadják el a költségvetést.

Khuen-Héderváry Károly gróf 6 felsejő személyi körüli miniszter örömmel látja, hogy Bánffy báró tegnapi beszédében elismerte, hogy bánoskodása alatt közte semmi nézeteltérés nem volt, a jóviszony ma is fennáll. 1896. őszén, október 28-án merült fel egy kérdés a miért ő kénytelen volt Bánffynak lemondását felajánlani. —

Bánffy arról is beszélt, hogy horvát királyságot emlegettek a király fogadásakor. A jogfolytonosság címén az Horvátországot megilleti. Ebben a tekintetben ott van a Corpus Juris. Ő sohasem tartotta magát másnál magyarabbnak, mert ez más magyar ember rovására történnék. Magyar ember nem cselekszik magyarságával.

Bánffy Dezső báró kijelenti, hogy ő reá volt kényserítve a kérdéses kijelentésekre, mert Polónyi és Héderváry beszédekben reá hivatkoztak. Elismeri, hogy a mult iratcsomóiak felbontása helytelen dolog volt, mert erre mulhatlan szükség volt. De ha már egyszer felbontották, nem lehet kitérnie alóla. Ismét kijelenti, hogy a magyar törvények nem ismernek Horvát-államot, nem ismernek horvát királyságot. Horvátországban jártakor ő alig látott magyar lobozót. Főn tartja azt az állítást, hogy annak idején ott tetőpontját érte a magyarság elleni gyűlölködés. De ezekben nem hibáztatta Héderváryt, csak a közszellem volt a hibás. Saját fülével hallotta, hogy a horvát királyt elűzték, kötelessége volt a memorandumot elkészíteni.

Babó Mihály: Polemizál Khuen-Héderváryval és tiltakozik a horvát királyság kifejezés ellen. Egy 1868-iki képviselőházi határozatból bizonyítja, hogy Törökországba magyar konzulok küldendők, tehát Daák Ferenc sem gondolt arra, hogy még valaha a konzulok németül levelezzenek egy magyar várossal.

Khuen-Héderváry: Törvényből bizonyítja, hogy a horvát királyság kifejezés helyes, bár arra sohasem gondolt, hogy önálló államnak tekintse.

Babó Mihály: Tudomásul veszi, hogy Khuen-Héderváry: Tiltakozik ez ellen.

Ezután megszavazták az ülések meghosszabbítására vonatkozó indítványt, mire az ülés véget ért.

Városi közgyűlés.

Kolozsvár villamos-világítása

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, július 5.

Közel tíz esztendő óta kívánság jutott tegnap délután a városi közgyűlés határozatával megvalósításra.

Tíz esztendő óta hisz ma-holnap, hogy elhangzott az első óhajlat a villamos világítás létesítésére. De ez akkor valóban csak szerény és csendes óhajlat volt.

Az első erősebb hang e hasábkokon hangzott el évekkkel ezelőtt. A gázgyár tulajdosaival szemben, alig lehetett más orvoslást szerezni, mint megszüntetni a világítási monopóliumot. Ezért sürgettük mi már évekkkel ezelőtt a villamos világítás létesítését. S ezért örvendünk, hogy végre ejutottunk ahhoz a ponthoz, amikor ennek létesítése befejezett tényré vált.

Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága hosszú előleges tárgyalások

után a tegnapi napon a következő javaslatot emelte határozattá:

A törv. bizottság közgyűlése kimondja, hogy a szab. kir. város elektromos művénél létesítésére, valamint a létesítendő elektromos mű üzemi törlésére vonatkozó bárleti szerződéseket az idefogott hitelesített szövegben elfogadja s egyidejűleg megalkotja a szab. kir. város elektromos művére vonatkozó, hitelesebb szövegben szintén idefogott szabályrendeletet, ezen a helyen is kiemelve a kétféle szerződésnek és a szabályrendeletnek egymáshoz elválaszthatatlanul való együtvé tartozását.

Utastítja a tanácsot, hogy a szerződés és a szabályrendelet jóváhagyásának kieszközölése iránt, saját hatáskörében haladéktalanul intézkedjék, ezzel egyidejűleg pedig kir. közgyűző útján intézett felhívás mellett küldje meg a szerződéseket és szabályrendeletet a légszuszvilágítás tárgyában 1869. ápr. 28-án kötött szerződés, az 1876. évi május 13-án kelt függelék és az 1890. évi aug. 14-én kelt pótszerződés, nevezetesen pedig az utóbb említett pótszerződés 8. pontjában foglaltakra való tekintettel a kolozsvári Világítási és Erőátviteli Részvénytársaságnak. Felhívja az említett kolozsvári Világítási és Erőátviteli Részvénytársaságot arra, hogy a fennebb is hivatolt pótszerződés 8. pontja értelmében, abban az esetben, ha Magyarországon három törvényhatóság joggal felruházott város, a villany vagy más, légszuszvilágítás létesítésére időközben a szerződés tartama alatt tényleg bevezetne és az általános alkalmatának s egy éves használat után készennek bizonyulna, tartozik a Részvénytársaság a város kérésére 1901. éven kezdve bármikor a villany vagy más, a légszuszvilágítás jobb világítást bevezetni oly áron, a mint azt egy más vállalkozó bevezetni hajlandó volna, tekintettel arra, hogy hazánkban Budapest, Temesvár, Szatmár-Némethi, Nagy-Várasd stb. törvényhatóságai joggal bíró városok, tehát háromnál több a villanyvilágítást bevezette és a háromnál több városban általános alkalmatnak, több évi használat után célszerűnek bizonyult a tekintettel arra, hogy a szab. kir. város közönsége részére hajlandó a Ganz és Társa vasöntő és gépgyár Részvénytársaság a villanyvilágítást az elfogadott és megküldendő szerződésekben foglalt áron bevezetni, negyvenöt napon belül nyilatkozzék a kolozsvári Világítási és Erőátviteli Részvénytársaság arra nézve, hogy hajlandó-e a szerződésekbe a Ganz és Társa Részvénytársaság helyett belépni, a megállapított szerződéseket aláírva a villanyvilágítást bevezetni.

Kimondja a törv. közgyűlés, hogy a felhívásra a kolozsvári Világítási és Erőátviteli Részvénytársaságtól csakis igenlő vagy tagadó választ fogad el s minden ettől eltérő választ vagy ajánlatot vonatkozásnak tekint és a város közönsége, az 1890. évi augusztus 14. napján kötött pótszerződés 8. pontjában biztosított jogánál fogva a világítás bevezetése felett szabadon rendelkezik s annak keresztülvitelével a légszuszgyár esetleges ellent-

mély, szürke szemével nyugodtan tekintett a szemébe.

— Géza, ma majd én vigyázok a szobádra.

A szép lány tiszta egészségéből áradt a nyugalom és a megnyugvás....

— Köszönöm, Ilonka, mondta Kőrth meglepetve és hálásan.

A lány megvizsgálta este a poharakat, a maga parfümjéből öntött pár cseppet az asztalra és reszketve vrrasztott addig, a míg a férfi hazajött, nem megye-e be más valaki a szobába — egy batizistronggyal. De nem ment senki és a mikor a férfi lépeit hallotta, nyugodtan fekkdt le.

A férfi pompásan aludt az éjszaka: korán kelt, jókedvre volt, tele tudóval szitta a kert illatos levegőjét, a hova reggelizni ment. Csak a lány volt még lenn. Géza végignézte. A tavaszi reggelen gyönyörű volt: a nyugodt szépségnek, a szép egészségnek, a tisztaságnak egy illatos szobra. Az illat is, amelyet használt, milyen egyszerű, kedves és megnyugtató.... A vér a szívébe szökött, régi érzései frissen és fiatalosan keltek fel mind, ellentétlenül áradt ki a szívből a lány nyugalma és tisztaság után való vágy. Ez a lány kell neki: idegességéhez ez a gyógyító nyugalom, állhatatlanságához ez a csendes jószág, ez a csendes szépség.

Meg kellett ölelnie. A lány meglepetve nézett rá.

— Ilonka, akarnál a feleségem lenni?

A lány könnyező mosolygással intett igen. Jött az öreg asszony és sirva fakadt az örömtől, jött a fiatal, kacér asszony és kényseredett mosolygással gratulált és a lány, mikor a szobájába került, elővette illato-, csipkés holmijai közül a piszkos, nehézságu, petróleumos rongyot és forró hálával nyomott rá egy csokot.

TÁRCA.

A poharak.

Írta: Biró Lajos.

A Kőrth-háznak két vendége volt, két fiatal rokon: Sári, a kacser, elegáns özevgy és Ilonka, a szürkeszemű, csendes, szőke lány. Az öreg Kőrth Kálmánnal szeretettel nézegette őket és biztosra vette, hogy Géza, ha külföldről hazajön, feleségül veszi egyiküket. Mindketten szerelmesek voltak az öreg asszony délcég fiába és Géza azelett udvarolt mindkettőjüknek.

Mikor a nagy Kőrth-név és a nagy Kőrth-vagyon örököse hazaérkezett, akkor ő lett az élet középpontja az óriási házban. Géza ugy akarja, Géza ugy szereti: ez volt a törvény. A Géza kedve, a Géza mosolygása: ezért élt az öreg asszony, a Géza tetszése: ezért vívott csendes harcot a két fiatal nő.

Az asszony volt nagy előnyben. Ügyes volt, tudó, kacér és vakmerő. A férfit, a ki ideges, álmadozó volt, elkábította. Megrohanta a szépségével, a mosolygásával, a hozzá hajlásával. A lány elfogódva, szorongó, szerelmes szívvel nézte, hogyan hódítja el tőle egészen.

— Géza, mondta az asszony az első napon, rendbehoztam a lakásodat. Majd én vigyázok rá....

A férfi másnap elragadtatva kérdezte tőle:

— A te parfümöd az, a minek az illatát a szobámban éretem?

— Igen.

— Köszönöm. Nagyon hálás vagyok érte. Imádom az ilyen mámorító keveréket.... Törvénnyel köteleznék minden nőt, hogy egyéni parfümöt használjon. Ha

a nők tudnák, mit jelent a legtöbb férfi számára az illat.... Ez a legszebb emlékezés, a legszorosabb kapocs.... A szépség nem teljes illat nélkül. Én a milói Vénust rózsaszízzel locsoltatnám körül és képe volna kiábrándulni a sötéti madonnából, ha körülötte kellemetlen szag volna.

....Az asszony és a lány csendes harca lassanként megszűnt. A lány teljesen visszavonult és éjszakánként csendesen sirdogált.

— Én volnék hozzá való, nem Sári, mondta magában keserűen. Sári még idegesebbé teszi....

A férfi, a ki egész nap velük volt és csak este ment el, az egészségtől alig vett észre valamit.

....A reggelinél egy napon így szólt a fiatal Kőrth:

— Képzeliétek, mikor az éjjel haza-jöttem, mind a két pohár, amely az első szobámban a vizespalack mellett van, petróleumszagu volt. Valamelyik ostoba cseléd petróleumos ruhával törlihetné ki.

A fiatal özevgy sietve válaszolt:

— Ma majd én vigyázok rá. Estére azonban elfelejtette a dolgot és reggel újra bosszankodva mondta Kőrth:

— Édes Sári, az éjjel megint petróleumos volt a poharam.

Az asszony bosszusan harapott az ajkára és nem szólt semmit. A lány nagyra nyitotta a szemét és szerelmes, gyáva lány lelkében egy vakmerő, bizarr gondolat támadt.

Este a fiatal asszony bement a Géza szobájába, maga nézte meg a poharakat, fiacanjából végiglocsolta a szobát saját külön parfümjével és elégedetten ment lefeküdni. A ház lecsendesedett. Mindenki aludt, csak a lány volt ébren. Dobogó szívvel nézte az óráit és izgatottan járt-kelt a szobájában. Fel tizenkettő lett. Géza tizenkettőkor szokott hazajönni.

A lány elővette egy batizistkendőt és a nagy álló lámpát, a mely az asztalán égett, régigtörligette vele. A könnyű batizist beszívta magába a petroleum nehéz szagát.

Kinyitotta a szobája ajtaját és reszketve állott meg. A folyosó csendes volt. Összeszorította a fogát, leitopta a félelmét és lábujjhegyen sietett a folyosó végére. Benyitott a Géza első szobájába.

A sötétben is rögtön megtalálta az asztalt, rajta a palackkal és a poharrakkal.

Reszkető kézzel fogta a batizistkendőt, végighúzza a palack száján, belemerítette a poharakba és azután lehajolt föléjük. A palackból, a poharakból a petroleum nehéz szaga szállott fel.

Elégedetten fordult meg, visszaszaladt a szobájába és a mikor elaludt, boldog álmait volták.

— Édes Sári, mondta epésen, ha kegyes voltál magadra vállalni, akkor tñtess ki azzal, hogy valóban vigyázol rá, ne adjanak be nekem petróleumos poharakat.

De Géza, hiszen azok a poharak tiszták voltak.

— Bocsáss meg, mondta kategorikus hangon a férfi, akkor nem törődél vele, vagy nincs ilyesmihéz érzéked.

Az asszony sértődötten hallgatott. — Nyomott hangulathat reggeliztek, de a lány ujjongott. Estére az asszony ismét megvizsgálta a poharat és tizenkét óra tájban a lány ismét belopódzott petróleumos batizistkendőjével.

Másnap reggel haragosan mondta Kőrth:

— Édes anyám, téged kérlek, gondoskodj már róla, hogy tiszta poharat kapjak. Ez törhetetlen.

A fiatal asszony dühbe jött:

— Géza, meg vagy bolondulva.... Majdnem összeveszték. A lánynak dobogott a szíve az örömtől. Az öreg ass-

zony megindította a vizsgálatot. Lehozatta a poharakat: most már nem érzett rajtuk semmit.

— De az éjjel nem lehetett inni belőlük, erőstette Kőrth Géza.

Az öreg asszony, a ki a fiát ki akarta békíteni a fiatal özevgyvel, engesztelő hangon szólt:

— Hát majd ma ketten vigyázunk rá Sárral, hogy baj ne legyen.

Ketten vigyáztak, de éjfél tájban a lány újra belopódzott a Géza szobájába és amikor a férfi hazajött, újra az a gyűlöletes, ocsmány bűz fogadta. A kezébe vette a poharat és dühödten vágta őket a földhöz. Ideges ember létré szinte kinozta az a szag, tépte az idegeit, dühbe hozta, elfárasztotta és megbolondította. Kétségbeesett.... Hát meg van ez a ház átkozva? Nem lehet itt egy pohár vizet inni? Utálta a házat, a lakását és legfőképpen utálta azt az átható illatot, amelyet az asszony bennhagyott és amelyhez előtte elválaszthatatlanul hozzászólt a petroleum dűgletes szaga.

Nem tudott aludni. Az idegei sajogtak, megfájdult a feje és keservesen hánykolódott reggelig. Egő szemmel kelt fel, álmosan, fáradtan, kimerülten. A reggelinél komoran mondta:

— Megint petróleumos poharat adtak be.

— Édes fiam, válaszolt az anyja, az lehetetlen. Okvetlenül csalódo. Magam is megvizsgáltam.

Kőrth dühbe jött, de az anyjával nem akart feleselni. Hallgatott és azt gondolta magában:

— Ezek azt hiszik, hogy én meg vagyok bolondulva.

Idegességét megkorbácsolta ez a gondolat, egész nap fájt fejjel járt-kelt. Délután hozzálépett kacser unokahuga és

mondásának figyelembevétele nélkül a Ganz és Társa céget bízza meg; és az ezzel kötött szerződések és a szabályrendelet jogerőre emelkedése után a villanyvilágítást ezen céggel létesíteti — mihez képest utasítja a tanácsot, hogy a mennyiben a kolozsvári Világítási és Erőátviteli Társaság a villanyvilágítást a Ganz és T. cég által megajánlott szerződésekben és a szabályrendeletben foglalt áron bevezetni hajlandó nem volna, illetve azt bevezetni vonakodnék, a Ganz és T. céget a szerződések jogerőre emelkedéséről a törvényhatóság nevében azonnal értesítse.

Végül utasítja a tanácsot, hogy a kormányhatósági a jóváhagyás beérkezésekor hívja fel a nagyobb pénzintézeteket arra, hogy a kivételre szükséges, a költségekkel együtt egy millió hatszáz ezer koronában előirányzott összegnek kölcsönképeni nyújtására ajánlatot tegyenek.

Ezt megelőzőleg még azonban nagyobb esatározások is voltak.

Fekete-Nagy Béla terjesztette elő az ügyet. Újat már ő sem mondhatott, mert hiszen a kérdés pro és kontra valóban annyira le volt már tárgyalva, hogy a kommunikatív elé a kész, minden oldalról megforgatott pecsenye jutott. Legfeljebb a számokkal való szédületes és mégis pontos dobálózás kellett némi csudálkozót elszórnyedést. Csak három bizottsági tagnak voltak némi aggodalmi a részleteket illetőleg.

Ferenczy Dezső az építési tőkét drágálta és valami olyast óhajtott, jó volna még egyszer átvizsgáltatni a tételket, hátha egy pár százezer koronát le lehetne szorítani.

Erre azután azzal felelt tréfásan Fekete-Nagy Béla, hogy az istenért újra át ne vizsgálják azt, mert még majd több lesz. Ezt a részét az ügynek ugyanis, mint Tutsék Sándor és Póczy Mihály felvilágosította a kommunikatív, heteken át tartó vizsgálódás előzte meg. Azon nincs mit segíteni többé, mert az a munka jószágának a rovására menne.

Tanács József megszerkesztett indítványt nyújtott be, melyben egyes részletek módosítását kívánja. Erre is többen reflektáltak. De sem Tanács, sem Ferenczy nem állottak el indítványaikkal.

Kanitz Jenő már inkább meglehetett győzni. Neki is voltak ugyanis némi aggodalmi egy részletkérdést illetőleg.

Fekete Nagy Béla már neki is készülődtött, hogy felel rá. De azáltal Kanitz Jenőt felvilágosította a kérdéssel szomszédja dr. Papp József, hogy mikor Fekete azzal kezdte a beszédét, hogy reflektálni óhajt Kanitz Jenő kérdésére, hát Kanitz ijedten szolt oda:

— Tudom már, nem kell!

S Fekete Nagy Bélában nem volt annyi maliczia, hogy azért is megadta volna a felvilágosításokat.

A tárgyat tehát ugyancsak kimerítették a felszólalások. De ekkor felállott B. Bak Lajos, hogy szintén hozzá szól az ügyhöz.

De ekkor a kommunikatív tagok viharosan zúgni kezdtek:

— Eláll! Minek beszél? Eláll!

Bak Lajos nem hagyta magát:

— Ha én meghallgattam az urakat, hallgassanak meg engem is. Jogom van be szólni, mert különben úgy felelőbbnek mindent, hogy csak no! — S szónokolvá azt mondotta: én nem írom meg alá a szerződést!

Erre már odakiáltott Köntzey:

— Nem is kell! Majd aláírja a polgármester, ha határozat lesz!

Durüttségbe fulladt hát bele ez a felszólalás, melyet csak fokozott az, midőn Dobái Antal azzal ijesztett rá a kommunikatívra, hogy tréfásan követelte:

— Olvassák fel az egész szerződést!

Erre a fenyegetésre elállott a képviselők szava és most már türelmetlenül várták a szavazást, melynek eredményeként majdnem egyhangúlag fogadták el a fenti javaslatot.

Előbb azonban még dr. Csipkés Károly könnyített a lelkiismeretén azzal, hogy az ülés elején tett indítványát visszavonta.

Ilyen körülmények között jutottunk el végre ahhoz, hogy a villamosvilágítás ügye immár a megvalósítás előtt van.

Részletes tudósításunk a következő:

Jelen voltak:

Bizottsági tagok: B. Bak Lajos, Betegh Bálint, Bíró János, dr. Boros György, dr. Csipkés Károly, dr. Deák Albert főjegyző, Diószeghy Mihály, Dobái Antal főjegyző, Engel Gábor, dr. Fabinyi Rudolf, Ferenczy József, Ferenczy Dezső, Gombos Ferenc, dr. Haller Károly, Havas László, Hevesi József, dr. Isacsi Aurél, Katona András, Kanitz Jenő, dr. Kiss Mór, Kovács István, Kuszók István, Köntzey Imre, Lendvai Emil, Merza Gyula, Merza Lajos, Papp Leontin, dr. Papp József, dr. Pisztor Mór, Pál György, Pollák Lajos, Reményik Károly, Reményik Viktor, Somodi István, dr. Szádeczky Lajos, dr. Szamosi János, Tanács József, dr. Tutsék Sándor.

Tisztelettel: Szavacsina Géza polgármester, Vikol Kálmán tanácsos, ár. elnök, Fekete-Nagy Béla h. polgármester, dr. Eszterházy László főjegyző, dr. Nemes Ferenc tanácsos,

Feder Ottó aljegyző, Gajzágó Manó tiszti főjegyző, dr. Jeszenszky Gyula árvaszéki elnök, Mustárdi Miklós árvaszéki jegyző, Tömösvári Miklós főpénztárnok, Póczy Mihály főmérnök, Lakatos Ferenc főszámvivő, Gál Endre h. alszámvivő, Pethő József aljegyző.

A közgyűlés megnyitása.

Féltékeny órákor nyitotta meg Béli Ákos gróf főispán a rendkívüli közgyűlést, jelezve, hogy a közgyűlés első pontja: »A villamos erő-telep létesítésére és villamos világítás szolgáltatására költendő szállítási és üzem bérleti szerződések és az elektromos műre vonatkozó szabályrendelet véleményezésére felkért szakértői bizottságunk jelentése és javaslata a szakbizottságok véleményével» szerepel.

Vita a villamos ügyben.

Fekete-Nagy Béla előadta ismeretli a szakbizottságok javaslatait, mely a fentebb közölt határozati javaslatban kulminál.

Csipkés Károly üdvözlö a javaslat benyújtóit, hogy ezt az immár évek óta vajdó kérdést dűlőre juttatni igyekeztek. De éppen az ügy rendkívüli fontosságánál fogva nem palástolhatja el aggályait a városnak a gázgyárral szemben fennálló jogi viszonya folytán. Különösen szól ez a városnak a gázgyárral kötött pótszerződése 8-ik pontjára, hol nem egy kitétel alkalmas lehet az otlogos rektifikációkra, a mi viszont előre nem látható kellemetlenségekkel járhatna a város részére. Nem veheti tudomásul megnyugtással azt sem, hogy a gázgyárnak a válasz megadására mindössze 45 napot tűzött ki. (Zaj. Ellenmondások.)

Pisztor Mór: Kilenc év óta már tud róla Tanulmányozhatta elegendi!

Kanitz Jenő: Negyvenöt nap alatt akár körutat is tehet a világ körül a gázgyár. (Durüttség. Zaj.)

Csipkés: Bocsánat, én csak a város érdekében beszélek, mikor hangsúlyozom, hogy ennek az elhárítandó káros következményei lehetnek. (Ellenmondások. Zaj.) Végül indítványozza, hogy a gázgyártól beérkezett válasz a törvényhatóság elé utasítások elbírálás céljából és csak azután határozzon a közgyűlés a szerződés megkötése felett.

Fekete-Nagy utal arra, hogy a gyárhoz intézendő átiratot és esélyeit 8 kitétel jogszöveg egyhangúlag állapította meg. Tehát előtte szólnak ebbeli aggodalma legalább is túlzott, de a 45 napi határidőre vonatkozó kifogások is tarthatatlanok, mert az ez iránt megkérdezett 3 európai hírszak tudor 30 napot elegendőnek tartott az ügy áttanulmányozása céljából. Ez tehát fedezetet képezhet esetleges per esetén is. De a törvényhatóság még tulment a méltanyosság határára, mikor a gázgyár részére 45 napot engedélyez a válasz megadására.

Ferenczy Dezső úgy találja, hogy az elektromos mű építészeti részénél tekintélyes összeg takarítható meg. E célból tehát külön bizottság kiküldését indítványozza.

Fekete-Nagy Béla és Póczy Mihály főmérnök utalnak arra, hogy azt a külföldi bizottságok már minden részében tárgyalják. Legalább is felesleges idő pazarlás volna, de okvetlenül céltalan egy újabb bizottság kiküldésével az ügyet komplikálni.

Tanács József nem fogadja megnyugtással a szerződés tervezetét, mely inkább a vállalkozó és kevésbé a város érdekeit látszik képviselni. Már a szakbizottság ülésén felvetette azt a kérdést, hogy a tervezet szerinti jövedelmet mi garantálja? A Ganz-gyár képviselője azonban erre megnyugtató választ nem adott. Szükségesnek tartja tehát, hogy a város részére bizonyos jövedelem garantáltassék. Kívánja, hogy az eddigi utcai petróleumlámpák helyett a Ganz-gyár megfelelő villamos lámpákat díjtalanul állítson fel és ötven éven át ugyan csak díjtalanul elektromos erővel ellássa. És ha a Ganz-gyár ezt a kikötést nem fogadná el, úgy más villamos-társaság bizasék meg az üzem berendezésével és bérbe vételével. Irásba nyújtja be.

Somodi István: Mint a törvényhatóságnak olyan tagja, kinek alkalm volt az egyes bizottságokban ezt az ügyet részletesen tárgyalni, tévesnek találja előtte szóló felszólalásait. Különösen téves a szerződés ama pontjára vonatkozólag, mely lehetővé teszi, hogy a most szerződő fél esetleg más e célra alakult részvénytársaságra ruházhassa át az üzem bérletét. De ebben az esetben az átruházás kérdése a törvényhatóság elbírálása alá esik és annak előzetes engedélyre szükséges és így alkalom nyílik a város érdekeinek megfelelő megváltására. A többire vonatkozólag pedig megjegyzem, hogy az egyes bizottságok törvénnyel megkötötték a szerződést az ügy minden egyes fázisát és a mit el lehetett érni, arra bizonynyal kiváló gondolat volt. Ferenczy felszólalásával kapcsolatosan elismeréssel adozik Póczy főmérnök fáradságát nem ismerő lelkiismeretes munkáját, (Eljenzés.) mely megnyugtatólag szolgálhat a mű építészeti költségvetéséről. (Helyeslés.)

Tutsék Sándor emlékezteti a közgyűlést, hogy a kiküldött bizottságok annak idején úgy tettek, hogy a villamos mű pályázatát, hogy a bizottságok megállapították a feltételeket és így értelemben szólították fel a villamos-társaságokat a pályázatra. De nem akadt pályázó. Kénytelenek voltak tehát beérni azzal, hogy az egyes pályázók saját tervük alapján nyújtsák be pályázatukat. Különben is ezeket a kérdéseket már annyiszor és annyira tették megfontolást tárgyává, hogy meddő kísérletnek bizonyulna ezekre a pontokra újabb visszatérni. A kiküldött bizottságok legjobb tudásuk, lelkiismeretes meggyőződésük és a város iránt érzett szeretetük teljes érresítéssel állapították meg a szerződés feltételeit, megnyugtással fogadják tehát a közgyűlés minden egyes tagja. (Taps. Eljenzés.)

Béli Ákos főispán szintén úgy találja, hogy ez a kérdés már annyira bizottság tárgyalásán ment keresztül, hogy most már az egész javaslat általánosságban és részleteiben tárgyalható. (Helyeslés.)

Kanitz Jenő a szerződés 18. §-át a 6. §. bevonásával módosítani indítványozza. De utóbb Csipkés után ő is eláll indítványától, míg Tanács fenntartja indítványát.

B. Bak Lajos (Zaj. Felkiáltások: Eláll! Eláll! Szavazzunk.) Tiltakozik az ellen, hogy felszólalásában megakadályozzák. A maga részéről nem írja alá a szerződést (Zaj.) Nem is kell! Majd aláírja a polgármester! (Durüttség.)

Bak Lajos elhamarkodottnak tartja ezt az egész ügyet. Nem fogadja a javaslatot. (Zaj.)

Végül az elnök főispán felteszi a kérdést, mire a közgyűlés három tag kivételével elfogadja a szakbizottságok javaslatát. (Eljenzés.)

A közgyűlés többi pontja.

Ezután általános részvétlenség mellett felolvasták a Magyar Iparbankkal 40000 koronás kölcsön iránt megállapított költségtérítési szöveget.

Az utcai vízvezeték öntöző-csapok beállítását iránt benyújtott indítványt, a vízvezeték igazgató véleményével a közgyűlés tudomásul vette azzal, hogy a tanács ebben az ügyben újabb javaslatot megfelelő költségvetés kiseretében fog beterjeszteni.

Tessitori Erminio kolozsvári lakosnak a közgyűlés közlése való felvételt kiállításba helyezte a közgyűlés és végül a tisztviselők fizetési előleg iránti kérését jóváhagyta.

Ezzel az ülés véget ért.

A rákosi vasutasok bűnpöre.

A főtárgyalás második napja.

— Express tudósítás. —

Budapest, július 5.

A hivatalos hatalommal való visszaélés és közveszély cselekményei büntetőével vádolt tizenöt vasutas monstrepreben a budapesti büntetőtörvényszék ma délelőtt 9 órakor folytatta a főtárgyalást, ami iránt allandóan igen nagy az érdeklődés, úgy, hogy a tárgyalási terem teljesen megtelt a hallgatóság.

A vádlottak valamennyien tagadnak, a tanuk pedig tudnak arról, hogy a szabályellenes dolgok tényleg megtörténtek, de a nagy többségben nem vehették ki, hogy a 6—700 főre rugó tömegből kik voltak az igaztók és tettesek.

Ugy a vád, valamint a védelem szempontjából is legényesebb a rákosi rendező-pályaudvar volt főnökeinek a vallomása, amit a következőkben ismertetünk.

Vukov József, a rákosi rendező-pályaudvar volt főnöke az első tanu.

Az elnök: Mondja el, mit tud az ügyről?

— 19. évi, mikor Turcsányit fölfüggesztették, értesítettem róla hivatalosan. Este a munkások több százan összejöttek és ezek között is elterjedt Turcsányi fölfüggesztésének a híre. A tömeg lassanként 6—700 főre szaporodott. Közük sok idegen férfi és nő volt. Mikor este a vonat 60—70 személyivel megérkezett, köztük volt Turcsányi is, akit erősen megjeleneztek és megkérdezték tőle, vajon fölfüggesztették-e? Kérték, hogy beszéljen, Turcsányi azzal felelt, hogy majd a másnapi nagygyűlésen beszél. A tömeg közl valaki elkiáltotta magát, hogyha így bánnak velünk, nem dolgozunk. Ez a szállóige elterjedt és mindenki ismételte.

Az elhűtlenség folyton nőtt és kiadták a jelszót, hogy a 251-es vonatot föl kell tartóztatni, ami meg is történt. Én csillapítottam a tömeget, hogy ne hamarokodjanak el semmit, azonban ez mit sem használt, a vonatot leintették.

— Mikor történt ez?

— Este 7 óra 50 perckor.

— Hány ember lehetett ott?

— Legalább hétszáz.

— Soknál volt lámpa?

— Vagy hatvanál.

— És a vonat nem is jött be az állomásra?

— Nem, 200—300 lépéssel előbb megállott.

— Ki vezette a vonatot?

— Ugy emlékszem, hogy Mennerdorfer.

— És feltétlenül meg kellett állni a vonatnak?

— Hogyne; a tömegben különben sem mehettik keresztül.

— Kiabáltak is?

— Igen. Figyelmeztették a mozdonyvezetőt, hogy ne merjen tovább menni.

— Leütéssel is fenyegették?

— Azt nem hallottam.

— A lámpák már akkor ki voltak olta?

— Még nem.

— Mi történt aztán?

— Láttam, hogy egy fiatal ember a gépből kiereszti a levegőt. Én föl akartam szállni a mozdonyra, hogy magam vezessem, de akkor már a lámpák egész a nyugati pályaudvarig elváltak olta és így szabályellenes lett volna a továbbhaladás. A mozdonyvezető kérdőre vontam, hogy miért állott meg, mire azzal mentegetőzött, hogy ő nem kockáztatná az életét. A mint a vonat megállott azonnal szétkapcsolták.

— Kik voltak azok?

— Nem tudom, mert sötét volt.

— Nézzem körül, nincs a vádlottak között egy sem?

— Nem konstatálhatom, mert én bármelyiknek adtam utasítást, mindenki engedelmeskedett.

— Tehát a pályát is szabadrá tehetné volna?

— Igen, de azzal már nem értem volna célt. Különben én nem voltam

állandóan a pályaudvaron, mert folyton a telefonhoz hívtak. Egy-szer mire kimentem, már a pályaudvaron is el volt olta a lámpa. Kérdőre vontam a szolgát, mire az kijelentette, hogy nem tudja ki oltotta el, mert egyszerre 50—60 ember rohanta meg. Között volt Tóth Pál is, akit figyelmeztettem, hogy azonnal letartóztatom, ha nem távozik.

— És letartóztatta?

— Nem mert nyomban távozott.

— Mi az a Tóth Pál?

— Állomás málházó és szolga.

— A rendőrség előtt azt állította, hogy a rendetlenkedők között volt Mazzán és Dimitrievics is.

— En ezt nem mondtam, Mazzánt nem láttam, bár jól ismerem.

— Falbenbenn sem látta?

— Láttam, beszéltem is vele, de nem rendetlenkedett, hanem teljesítette utasításomat.

— Volt olyan, aki megtagadta a kötelességét és önnek nem akart engedelmeskedni?

— Egyedül a mozdonyvezető, akit felszólítottam, hogy vezesse a vonatot, mire kijelentette, hogy nem kívánhatom, hogy agyonüssék. Különben is — mondta — a lámpák el vannak olta és így nem is szabad menni, de ha szabad volna, biztosan elgázolna néhány embert.

— A rendőrség előtt meg is nevezett a vádlottak közül több olyant, aki kiáltott, hogy nem engedik a vonatot tovább vezetni.

— Ismétlem: láttam őket a tömegben, de hogy ők is kiáltottak-e, leintették-e a vonatot, az nem tudhatom.

— Hát akkor, hogy került így a jegyzőkönyvbe?

— Ugy, hogy Bérczy kapitány odairta amit mondtam és hozzáfűzte azt is önkényesen, hogy elégtellenkedtek.

Díjátan a védelem részéről bejelentett tanuk kihallgatására került a sor.

Megszökölt százados.

Váltóhamisító katonatiszt.

— Express tudósítás. —

Budapest, július 5.

Néhány nap óta a fővárosi rendőrség érdekes ügyben folytat nyomozást. A vizsgálati rendeletére közhadserégbeli kapitányt keres, a ki több család és váltóhamisítás elkövetése után megszökött. A százados Hregliánovics Ferenc, Budapesten a 6-ik gyalogezrednél szolgált, de tavaly nyugalmába küldték.

Hregliánovics kapitány ellen Kapcsos Imre fővárosi bérkocsitárolados tette meg az első feljelentést.

A százados még mult évben megjelent Kapcsos Komócsy-utca 3. szám alatt levő lakásán, a kinek egy magánhivatalnak barákiá mntatta be.

— Kapcsos ur — kezdé a százados — hallottam, hogy ön pénzes ember. Én egy mentőkészüléket találtam fel, melylyel a villamos szerencsétlenségeknek elejét lehet venni. Ezt a mentőkészüléket Berlinben akarom bemutatni. Meg vagyok győződve róla, hogy a bemutatás sikerrel jár. De berlini utamhoz pénzre van szükségem.

Kapcsos, ki a százados hírből ismerte, hajlandó volt neki 1100 koronát adni váltó ellenében.

Másnap Hregliánovics váltót hozott magával, a melyen egy tüzérkapitány és Hregliánovics Guidó zágrábi őrnagy hadbíró a kapitány bátyja aláírása volt.

Kapcsosnak felírt, hogy az aláírás olyan gyorsan történt és meg is kérdezte. — Tényleg az őrnagy ur is aláírta a váltót?

Mire azután a kapitány méltatlankodva mondá:

— Micsoda kérdés! Hiszen a váltóhamisítás tíz esztendei börtönt jelent!

Miután a pénz megkapta, elutazott Berlinbe. A lapok annak idején írtak is róla, hogy egy budapesti közhadserégbeli kapitány villamos balesetek elhárítására feltalált egy mentőkészüléket, de Berlinben fiaszkót vallott vele. Kapcsos, a mikor a váltó lejárt, kérte vissza pénzét.

A kapitány azonban nem tudott fizetni, és egy prolongált váltót adott. Ezzel elhasztolta a fizetés idejét mindaddig, míg Kapcsos megunt a dolgot és beperelte a váltót. — Ekkor derült ki, hogy a váltó hamisított. — Hregliánovics Guidó őrnagy ugyanis a bíróság tudomására juttatta, hogy az öcsésének nem ir alá váltót. — Elég szer fizelet érte, de mostan már elég.

Az ügy a rendőrség elé került, ahol a százados váltig erősítette, hogy a váltót bátyja aláírta, de mert haragszik rá, letagadja. Az őrnagy erre szakértőket kívánt meghallgatni, akik szintén állították, hogy aláírása hamisított. A százados ellen erre megindították az eljárást, de annak sem volt kedve megvárni az ügy befejezését, hanem megugrott.

Volt egyéb oka is. Temérdek adóssága. Továbbá mert »mentőkészüléknek« elállítása — ürügyével több embert is megkárosított. Hregliánovics, a kinek előkelő rokonsága van Budapesten, katonatiszti körökben nagy szerepet játszott. Székese ekként érthetetlen nagy feltűnést kelt.

A vizsgálati bíró által kiadott körözlevél így hangzik:

Ismeretlen helyen tartózkodó Hregliánovics Ferenc nyg. cs. és kir. százados, a ki váltóhamisítást követett el, elfogandó. Felhívatnak tehát az összes bírói és köz igazgatósági hatóságok, hogy terhelhet tartóztatás alá a legközelebbi kir. járásbíró vagy kir. ügyészéggel börtönébe szállítsák és erről a budapesti kir. büntető törvényszéknek értesítsék. Nevezett ez évi június hó 22-ike táján Verseczen látták egy ismeretlen lökerekedő társaságban és így feltehető, hogy vidéken bujkál. A kapitány

nős (neje Würfer Anna), vallása róm. kath. 50 éves. Budapest 1904. június 27-én. Kir. törvényszék.

Új küzdelem.

Válságokkal küzd a nemzet: politikai és gazdasági válságokkal; emellett a beteges társadalom is ezer bajjal küzdök és forrongásnak tünetei egyre nyugtalanítják az aggodó hazafiak lelkét. Új és nagy feladatok előtt állunk. A nemzet egész jövője: egy új küzdelem. És ebben a nagy küzdelemben a szülő a nemzet lelkiismerete.

Ezt tudja, elisméri és méltányolja a mi közönségünk is. Eppen ezért, most: az új évszázad alkalmával, bizalommal fordulunk a mi elveinket és igazsáinkat méltányló közönséghez, hogy tovább is ténnesse ki az »Újság«-ot azzal a becsüléssel és támogatással, melyben eddig is része volt. Az új küzdelemben — mely körül kiemelkedik a gazdasági önállóság kivívása — fokozottabb feladatok hárulnak a sajátóra is. Állandóan fegyverben kell állnia, hogy kivívja a nemzet jogait, hogy lelkesítse a harcosokat. Bátran a közönség megítélésére bízhatjuk, hogy minő szerep jutott a küzdelemben az »Újság«-nak. Mindég a csatában küzdött, lobogtatva törhetetlenül a függetlenségi elvek zászlaját.

Mi nem fogunk elernyedni a munkában; azon leszünk, hogy ezentúl is teljes és tökéletes újságot adjunk, mely gyors és megbízható minden értesülésben. Nagyhangu ígéretek helyett csak azt fogadjuk, hogy maradjon továbbra is, akik voltak: rendíthetetlen előharcosai a független eszméknek, őrzői a negyvennyolcas tradícióknak, az erdélyi és közönség mindig szívesen olvasott lapja, őszinte, hű és sokimondó híradója, amiben kell, irányítója, naponta érdekes dolgokkal, előkelő hangon a szórakoztatója. Erős a hitünk, hogy a közönség, mely eddig is kitüntető rokonismeret pártfogásával, kitart velünk és mellettünk azután is.

Kérjük azokat a t. előfizetőket, kiknek előfizetésük június hó 30-án lejárt, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek. Lakhelyváltás esetén pedig úgy helybeli, mint vidéki előfizetőinket arra kérjük, hogy előbbi címüket velünk közölni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fönnakadást szenvedjen. Nyíron az egész fűrdő alatt, előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utána küldjük, még akkor is, ha többször változtatnák a tartózkodási helyet.

Hazafias tisztelettel:

„Újság“

szervezettségé.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Félévre..... 12 kor.

Negyedévre..... 6 kor.

Egy óra..... 2 kor.

UJDONSÁGOK.

Alsóféhermegye közgyűlése.

már nemcsak alapköve s védelmezője, de még rothadt gerendája se a magyar alkotmány. A szótöbbséggel elfogadott bizalmi nyilatkozatnak annyi haszna mégis van, hogy a Tisza-kabinet éppen e miatt nem lehet hosszú életű. Fajdalmos, de úgy van a dolog, hogy az utóbbi időben szerepelt két-három kabinetnek Alsófehérvármegye bizalmi nyilatkozata szolgált utolsó kenetül. Ha ez a gyakorlat most is beválna s Alsófehérvármegye a gróf Tisza bukását vonná maga után, az a vármegye örök halálra kötelezné az egész magyar nemzetet maga iránt.

Az orosz-japán háború.

A harctérről érkezett tudósítások megint ellentmondók és ennek folytán homályosabbak, mint valaha. Port-Artur sorsa foglalkoztatja mostanában az orosz katonai köröket, sőt a cárral együtt az egész orosz hadvezetőséget. Kezdenek arra a meggyőződésre jutni, hogy Port-Arturt az orosz csapatoknak el kellett volna hagyniuk. Hogy pedig erre a megismerésre nem jutottak el előbb, az a gorbomba, sőt nyilvánvalóan helyrehozhatatlan hibája volt a hadvezetőségnek. Egy védvart, — így okoskodnak most — amely rendeltetésének meg nem felel, melynek célja nincs, el kell hagyni, mert különben az egész hadvezetőségre végtelenségig válhatik. Már régóta szinte szabály a modern stratégia, hogy nem szabad a rendelkezésre álló haderőt egy céltalan meg erősített helyre koncentrálni és macskul ragaszkodni hozzá, mert azazalt az operáló ellenség más irányban szinte zavartalanul fejlesztheti ki csapatait és viheti egyik győzelemről a másikra. Orosz politikusoknak azonban az volt a nézete, hogy a védvárnak megint célja és jelentősége lett volna, ha a balti hajórajt a keletázsiai vizekre lehetne rendezni.

Az a nézetet fogadták el döntőnek. Kuropatkin tábornok kénytelen-kelletlen hozzájárult ehhez, bár neki józanabb ítélete van, mint valamilyen orosz politikusnak és hadvezetésnek. Ő Mukden mögé akart visszavonulni és be akarta várni az eseményeket, de addig unszolták, addig támadták saját emberei, amíg engedett és minden áron Port-Arturt menteni akarván Siac-kelberg hadosztályainak segítségével sietett, de persze hasztalanul. Engedékenysége első következménye az volt, hogy Port-Artur sorsán nem segíthetett ugyan, ellenben az ellenségnek szabadabb cselekvési tere volt. A portarturi flotta kétségbeesett helyzetében ki akart törni, de a vállalkozása balul kötött ki. Következménye volt továbbá báró Siac-kelberg tábornok heroikus, de szintén balul végződött vállalkozása, hogy a Port-Arturt körülzáró japán hadsereget áttörje.

Ezer meg ezer orosz katona fizette meg életével ezt a két vállalkozást, pedig mindezeket meg lehetett volna menteni és most igen becses anyaggal volna gazdagabb a Kelet-ázsiai harcoló orosz hadsereg. De Port-Artur megmentésének végtelen eszméje még további áldozatokat követelt. Sőt — ha a jellek nem csálnak — csak most kerül majd sor az igazi áldozatokra. Mert Kuropatkin — Pétervárról érkezett nyomás alatt — hadseregét csakugyan déli és nem északi irányba toltta előre. Kuropatkin tábornok, amikor déli irányban toltta előre hadseregét, gondolhatott volna Kuropatkin tábornok első hadosztályára. Egy hadosztálynak, amelynek helyzete északon volt, okvetlenül tervelt voltak. Beszéltek mindenfelé, Kuropatkin is tudta, hogy két japán hadosztály eltűnt az oroszok elől. Sokáig nem hallottak semmit ezekről a divíziókról, de északon egyszerre jelt adott magáról, pedig most már az orosz főszereg déli irányban fejlődött ki.

Lehetséges, hogy az orosz hadvezetés összes terveinek meghiusítása után mégis északfelé akar majd visszavonulni, mert más útja nem lesz. És akkor veszi csak észre, hogy a visszavonulás útja el van vágva. Ezenkívül valószínű, napokkal ezelőtt érkezett táviratok igazolják is, hogy az oroszok hadállása Liaojangnál erősen veszélyeztetve van. Erre mutatnak a japánoknak a tajszai szorosnál végbevitt hadműveletei. Ez a szoros Föngvangcsongtól száz kilométernyi távolságban van és egy útát véd, amely Laojangtól észak felé a Mukdenig vezet útall egyestül. Az oroszok éppen ott forgácsolták el a haderejüket. Most már kétségtelenül belátta Kuropatkin, hogy milyen hibát követett el.

Maga Alexejew is kénytelen volt koncedálni az elkövetett hibát, mert tudva lévén a japánok első tengerre elért nagy sikerei után északra helyezte át főhadiszállását. De alighanem későn ébredtek erre a megismerésre. Ilyenformán Port-Artur, a melynek védelmében valóban hősiességet fejtett ki az orosz hadsereg, amelynek feladására megvárakozással emberéletet áldozott fel, valószínűleg végtelen lesz az egész orosz hadseregre.

— (Nyári szünetek a kir. táblánál.) A kolozsvári kir. ítélőtábla nyári szünetét a következőképp osztotta be: Július 3-ától augusztus 27-ig a szüneti tanács működik, mely a következő tagokból áll:

Elnök: Heppes Miklós tanácselnök. Tagok: Papp Farkas, Ince Gerő, Bacsok Lajos, Pozsonyi Antal.

Szabadsgón lesznek a szüneti tanács működése idején a következők: Fekete Gábor elnök, Gai Jenő tanácselnök, Bocskor Mihály, Zsákó István, Horváth Kálmán, Hossz László, báró Rudnyánszky Béla, Kain Hugó, Mihályi Béla, Mikó Imre, dr. Pap István, Sámy László. A szüneti tanács Kolozsvárt időző tagjai aug. 27-én kezdik meg nyári szabadság idejüket.

— (A kolozsvári ev. ref. presbyterium ülése.) Hétfőn tartotta ülését a kolozsvári ev. ref. egyház presbyteriuma

Herpey Gergely esperes lakásán, Ince Gerő táblabíró, főgondnok elnöke alatt. A gyűlésen jelen voltak: Bartók György püspök, Nagy Pál számtanácsos, Tömösvári Miklós pénztáros, Fábán Gyula számvéző, Benedek József, Körösi József, Sárkány Lajos tanár, Fazakas József, Klén Sándor, Cseresznyés Gyula, adófőnök, Régeni György gazdagondnok, Kuszók István egyházi tanácsos, Pap István táblabíró, Biró József, Ravasz László, Kovács János, dr. Török Imre, Pokoly József, Monár Lőrinc. — A gyűlésen, mely délután 5 órakor kezdődött és este 8 óra után ért véget, számos fontosabb keblei ügy, többek között a belfarkas-utcai ev. ref. templom restaurálása és a monostori-uton létesítendő új templom építési ügye, több lelkész és hitoktatói állás betöltése és az ev. ref. iskolások ez évi működése került tárgyalás alá.

— (Esküvő.) Várady József, a Pesti Hírlap munkatársa ma d. e. tartja esküvőjét Budapesten Pécsi Arankával, a Nemzeti Színház tagjával. Az új pár jó ismerős a kolozsváriaknak. Várady József éveken át volt szorgalmas tagja a mi redakciónknak, Pécsi Aranka pedig egy esztendőig volt a kolozsvári Nemzeti Színház tagja.

— (Az Egyetemi Könyvtár új épülete.) A Mikó-utcai ev. ref. elemi leányiskola épületét az állam az Egyetemi Könyvtár tervbe vett építési céljaira 46 ezer koronára megvásárolta. Az ev. ref. egyház most a Mikó-utcai épületet új tulajdonosától, az államtól bérbevette két évi időtartamra a míg az iskola számára új helyiségről gondoskodhatik. Különben is — értesüléstünk szerint — az Egyetemi Könyvtár részére a régi színház épületét fogják annak idején átalakítani.

— (Esküdtársi tárgyalások.) Az ősi esküdtársi ciklus szeptember hó 9-én kezdődik, mely alkalommal több sajtóter és néhány bűnügy fog tárgyalás alá kerülni. Az esküdtársi tárgyalásait felváltva báró Szentkereszty Zsigmond elnök és Reinhold Artur bíró fogják vezetni.

— (Ügyviteli vizsgálat a törvényszéknél.) Fekete Gábor kir. táblai elnök tegnapelőtt kezdte meg a kolozsvári királyi törvényszék ügyviteli vizsgálatát, mely néhány napot fog igénybe venni.

— (A kolozsvári Tanitók Háza fölavatása.) A Hunyadi-térre immár felépült Tanitók Házaunk augusztus 25-ikére tervezett ünnepélyes felavatását elhalasztották. A tanitók orsz. bizottságának a napokban Budapesten tartott közgyűlése alkalmával ugyanis Berzevicsy miniszter kijelentette, hogy a Kolozsvári Tanitók Házaunk ünnepélyes megnyitását személynesen óhajtja résztvenni, de szeptember havára tervezett kolozsvári látogatását augusztusban nem tarthatja meg. Ennélfogva a bizottság a fölavatást a ezzel egyetértőleg az Eötvös-alap és a tanitók országos bizottságának augusztusra tervezett gyűlését szeptemberre halasztotta.

— (Meghívó.) A kolozsvári kőfaragó segédék alakulóid sazegegyeték javára júli. hó 16-án, szombaton a Torna-Vivoda összes helyiségeiben nyári táncvacsát rendeznek. A mulatság kezdete este 8 órakor.

— (Pótsorozás.) A sorozó-bizottság ismét megkezdte működését a városi Vigadóban, ahol tegnap délelőtt folyt le a pótsorozás. Összesen kétszáz idegen illetőségű hadkötelek állott a bizottság előtt. Délután két óra körül fejezték be a pótsorozást, melyen a beletl létszám miatt az előállított állításköteleseknek csak igen csekély százalékát jelentették ki alkalmasnak a szolgálatra. A második pótsorozás e hó 16-án lesz a Vigadóban.

— (Erdei kirándulás.) A kolozsvári Polgári Dalegyetel július hó 17-én, vasárnap a Hója erdőben pártoló tagjai részére jótékonycélú zártkörű erdei kirándulást rendez.

— (Visszatartott lelkészias. áll.) Sepsiszentgyörgyről írják: A sepsiszentgyörgyi ev. ref. egyház megáldott állását ez év április havában töltötték át, a mikor is a választókörzóneg szótöbbséggel Szécsi Ferenc felvinci lelkész, theol. magántanárt választotta meg az érdemes állásra. Mindez rendben ment volna, ha a kisebbségben maradt ellenpárt minden lehető eszközt fel nem használja az igazságos választás utólagos meghiusítására. Néhány ellenpárti választó dühbe annyira ment, hogy a választás alkalmával kifejezett nem telzésén és a keblei egyháztanácsban tett ellenséges nyilatkozatokon kívül nem állt volna a tiszteletreméltó főúr személyét az »Erdélyi Munkás« című szociális lapban »Rablóhadjárát Felvincen« címen megjelent eszeveszett vádakkal kiméltetlenségű megvádolni. A becsületben oly méltatlanul megsértett főúr természetesen sajtóútr indított a sértő tartalom cikk írója ellen, egyúttal pedig értesítette a sepsiszentgyörgyi ev. ref. egyház vezetését, hogy tekintve az egyház kebelében dúló pártviszályokat, a felajánlott papi hivatalát az egyház saját jól felgott érdekében nem fogadja el s a keblei tanácsnak a díjevelet haladéktalanul visszaküldi.

— (Kölcsönös áthelyezés.) A pénzügyminiszter Péter József debreceni és Hadházy Imre kolozsvári dohánygyári igazgatókat kölcsönösen áthelyezte. Hadházy a múlt évben jött ide Debrecenből.

— (Orfeum a Biáziniban.) Tegnap este új műsort mutatott be Gerő József művezető-igazgató kiútnó orfeumtársulata, a nagyszámú közönségnek. Őriási tetszés kísérte Grúna, a jeles szalonkomikus előadását. Tegnap este lépett fel először a múlt évről ismert Józsi és Józiska. A Larisson féle táncsoprot valóban művészi táncprodukciói nagyon tetszettek. Az átváltó táncosnők: »Les deux Pigeons« kaptak még sok tapsot a közönségtől.

— (Letartóztatott tolvaj katonaszökevény.) Néhány nap előtt a szamosújvári honvéd huszárezred garnizonjából nyomtalanul eltűnt Barabás Gergely huszárszökevény. Az egyenruhában megugrott katonaszökevény paraszat szekeren Kolozsvárra jött és itt június 30-án éjszaka betört Tulbure György kocsis Pap-utca 45. szám alatti levő istállójába s onnan egy ládából kilopta a kocsinak egy új fekete ruháját, egy kalapot, 30 korona készpénzt és egy 70 koronáról szóló nyugtát. Egyenruháját egy szalmakazalba rejtette s a lopott öltönyt magára öltve észrevétlenül sikertült elszökevényezni. Néhány nappal később azonban a károsult az utcán véletlenül megismerte ellopott ruháját a tolvaj katonán. Azonnal jelentést tett a rendőrségnek, mely nyomban le is tartóztatta Barabást, a ki kihallgatása alkalmával több hasonló lopást is beismerie. A rendőrség távirati értesítésre ma a szamosújvári huszárszökevény parancsnokságának rendelete folytán katonai fedezet alatt Szamosújvárra szállították a tolvaj katonaszökevényt.

— (Vizbe fulladt aratók.) Nagy szerencsétlenség történt szombaton este a szajoli határban, ahol — mint nekünk írják — több munkás életét veszítette. Aznap este a pókai pusztai aratómunkások a munka befejezése után a vasárnapot otthon akarták tölteni családjuk körében. — Már jó későre járt az idő, a mikor a Tisza-parthoz értek, ahol át akartak kelni. Már akkor észre lehetett venni, hogy nagy vihar közeledik. — Szabó István az öreg révész, nem is aarta őket átvinni, de a munkások addig bízták, amíg engedték a kérdésüknek és elindította járművét a sok utassal. Alig távoztak a partról a szélvihar kitört és a szél által felkorbácsolott hullámok elragadták a csónakot, amelyben a részével együtt huszonhét személy ült. — Nagy ijedelem támadt az utasok között. Egy ideig ingadozott a jármű, de aztán csakhamar elmerült. A sötét éjben a vergődő emberek uszállás iparkodtak partot érni, többen pedig a felborult csónakba kapaszkodva, várják, hogy a hullám a partra viti őket. A férfiak nagy része el is érte a partot, az aratóleányok közül négyen vízfelfutak, közöttük Pap Tamásné is, aki egy ideig a felborult csónakba kapaszkodva kiabált segítségért. De aztán, mire a férje visszautasított érte, a hullám leszakította a csónakról és elsodorla. Az áldozatok számát csak tegnap hajnalban a vihar elcsendesülése után lehetett megállapítani, amikor aztán a vízszíne körültek Horváth Klári, Béres Julcsa, Adók Viktor, Kucsera Katalin és Pap Tamásné holtteste. Még egy ember hiányzik a munkások közül, Csipák Imre, aki a szerencsétlenség idejében szintén elmerült, de ennek a holtteste még nem került elő.

— (Vizbe fulladt aratók.) Nagy szerencsétlenség történt szombaton este a szajoli határban, ahol — mint nekünk írják — több munkás életét veszítette. Aznap este a pókai pusztai aratómunkások a munka befejezése után a vasárnapot otthon akarták tölteni családjuk körében. — Már jó későre járt az idő, a mikor a Tisza-parthoz értek, ahol át akartak kelni. Már akkor észre lehetett venni, hogy nagy vihar közeledik. — Szabó István az öreg révész, nem is aarta őket átvinni, de a munkások addig bízták, amíg engedték a kérdésüknek és elindította járművét a sok utassal. Alig távoztak a partról a szélvihar kitört és a szél által felkorbácsolott hullámok elragadták a csónakot, amelyben a részével együtt huszonhét személy ült. — Nagy ijedelem támadt az utasok között. Egy ideig ingadozott a jármű, de aztán csakhamar elmerült. A sötét éjben a vergődő emberek uszállás iparkodtak partot érni, többen pedig a felborult csónakba kapaszkodva, várják, hogy a hullám a partra viti őket. A férfiak nagy része el is érte a partot, az aratóleányok közül négyen vízfelfutak, közöttük Pap Tamásné is, aki egy ideig a felborult csónakba kapaszkodva kiabált segítségért. De aztán, mire a férje visszautasított érte, a hullám leszakította a csónakról és elsodorla. Az áldozatok számát csak tegnap hajnalban a vihar elcsendesülése után lehetett megállapítani, amikor aztán a vízszíne körültek Horváth Klári, Béres Julcsa, Adók Viktor, Kucsera Katalin és Pap Tamásné holtteste. Még egy ember hiányzik a munkások közül, Csipák Imre, aki a szerencsétlenség idejében szintén elmerült, de ennek a holtteste még nem került elő.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, szerdán, július 6-án:
A kaméliás férfi.
Énekes életkép 4 szakaszban.
Kezdeté fél 8-kor. vége 10 kor.

Holnap, csütörtökön, július 7-én.
A kaméliás férfi.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:
Szerda: A kaméliás férfi.
Csütörtök: A kaméliás férfi.
Péntek: A kaméliás férfi.
Szombat: Törölgyi Margit föllépése: Kurucz Feja Dávid.
Vasárnap: Nótás Kata.

* A kaméliás férfi. Ne kívánja földnek senki, hogy a tegnap bemutatott nyári újdonsággal, a komoly bírálat nézőpontjára foglalkozunk. Sőt azt se kívánjuk, hogy ennek a színpadi jelentéktelenségnek a tartalmát elmondjuk, vagy csak ismertessük is. Ez a darab nem érdemi meg, hogy elfadják; nem szolgát rá arra, hogy megnezzék; ennél szomorubb komikumu nyári darabot még alig termelt a modern nyári színi irodalom. Szinte elepedtünk egy komikus helyzetért, egy szélemes ötletért, reménykedve várunk, talán a következő, az utolsó felvonásban még is ki fog derülni az oka annak, hogy színészeket farszítottak a betanulásával, hogy talán szerzői jogdíjat fizettek érte, ám a minimálisra lecsökkentett várakozásunk is kielégítetlen maradt. Végig unatkozunk négy felvonást és szána-közva hallgatunk a színészeket látva azt a törekvéseket, hogy valamit kihozzanak a szerepből. De a legjobb akarát is hiábavaló volt. A tartalom üres, a cselekmény kétségbeesetten sovány: kínos érzésekkel hagytuk el az arénát.

A szereplők nagy része, — mint említettük — a legnagyobb buzgalommal igyekeztek sikerre vinni az előadást. Kassai a címszerepben eredeti tehetsége legjavát hozta előnk. Károlyi Leona szilaj temperamentumának, delis jókedvének minden eszközét mozgálatlatta a szerző javára és mellettük Palotai Piroksa, Hegedűs Szerafin, Laczkó Aranka, Mészáros, Nagy Imre és Székely Gyula vettek részt a mentési munkálban. Ez utóbbi egy kis szerepben, gyönyörű énekével és a Károlyival előadott kedves kettőssel tudott még némi tapsot kiváltani a mindvégig komor hangulatú nézőtérrel.

* Ujházi elutazása. A mester tegnap délből a gyorsvonattal utazott el Kolozsvárról. Ujházi természetesen ittélte alatt

minden este vendége volt a Biáziniban működő daltársulatnak, melynek tagjai igaz szeretettel vették körül a mestert. Így történt meg azután az az érdekes dolog, hogy Ujházi elutazásánál az iránta való tiszteletből a pályaudvaron búcsúzásra megjelent Gerő Józseffel a daltársulat művezető igazgatójával, a társulat 8 tagja, mi a színtársulat tagjai közül senki sem kísérté ki Ujházi a pályaudvarra.

* Gyöngyi Izsó vendég szereplése. Gyöngyi Izsó, a budapesti Királyszínház kedvelt komikus, ki néhány heti nyaralásra Kolozsvárra érkezett, közelebbi négy estén át vendég szerepelt a fog a nyári színházban. Gyöngyi, ki nemrég még a kolozsvári Nemzeti Színházban volt általános kedvelt tagja, négy legkiválóbb szerepét fogja eljátszani színházunkban.

* A kaméliás férfi. Kövesi új énekes bohóza a tegnapi bemutatón kívül még háromszor szerepel a hét műsorán.

* Kurucz Feja Dávid Fényes Samu történelmi tárgyú drámája lesz a hét drámai előadása, melyen hosszas betegség után először lép föl Törölgyi Margit, a színház jeles drámai hősnője.

* Nótás Kata. György Vilmos rég nem adott úpszínműve, Nótás Kata kerül színre vasárnap Károlyi Leonával a címszerepben.

Táviratok

Ev. ref. egyházi értekezlet.
Kézdivásárhely, július 5.

Az egyházi értekezletre mintegy 300 tag érkezett ide, kiket Bodor Gusztáv esperes és a polgármester fogadott és bandériummal vonultak a városba. Ma érkezett ide Bartók György püspök is, kit szintén nagy ünnepélyességgel fogadtak.

Az orosz-japán háború.
— Legújabb hírek. —

Budapest, július 5.
Pétervárról jelentik: Cári rendelet szerint a pétervári katonai kerület néhány csapatrészenek mozgósításával egyetemben a katonai kerületek egész sorában behívják a tartalékosokat és pedig a pétervári katonai kerülethez tartozó Pétervár, Estlano, Livland, Pleszkau és Novgorod kormányzóságok 20 kerületében, Tver, Moszkva és Tula kormányzóságok hat kerületében, a kazáni katonai kerület Kazán, Perm, Vjeka és Szimbirsk kormányzóságában, továbbá a kiev, katonai kerület kiev és poltavai kormányzóságában.

Londonból jelentik: Port-Artur körül tíz nap óta szárazon és vizen kemény harc folyik, melynek eddig orosz részről 1000 sebesültje van.

Togo újra óriási sikereket ért el a tengeren. Öt hétre harc képtelenné tette az oroszok összes hajóit.

108 modern és több ostrom-ágyuval bombázzák Port-Arthurt a japánok.

A japánok birtokában vannak az összes magaslatooknak.

Csifuból jelentik: Esőzés miatt az összes szárazföldi hadműveleteket beszüntették.

Arató-sztrájk.
Békéscsaba, július 5.

A Wenckheun grófok birtokain mintegy 400 arató-munkás sztrájkba lépett. A hatóság szerződésszegésért megindította ellenük az eljárást.

Relyétyes halott.
Budapest, július 5.

A főkapitányságnak jelentették késő este, hogy az esztergomi vonalon Angyal föld határán egy fiatal leány hullája fekszik a vasuti síneken. A vizsgálatot megindították.

Elsüllyedt német hajó.
Budapest, július 5.

Berlinből jelentik, hogy a Murcia szigeténél a Constany nevű német hajó elsüllyedt. Emberéletben nem esett kár.

REGÉNY.

Az ál-mandarin.
Írta: Hyan Hans.

Fordította: Jeanette.

Amerikai—chinai detektív-regény a jelenkoról.

VIII. (34)

A chinai városrész.
— Vagy, — vélekedett Mr. Morris tovább, — ügynököink tévedett, mit áll híhetek, vagy pedig a két gonosztevő elérte

a nyílt tenger — ez olyan lehetőség, amely ilyen kikötő városban, nagyon könnyen elérhető....Hogy azonban még most is itt tartózkodnak, ezt a lehetőséget sem szabad figyelmen kívül hagyni, de sok valószínűség nem szól emellett....

Mr. Morris éles, kutató pillantással szemlélte a fiatal németet, aztán hangosan nevetve mondta:

— Lehet, hogy ön azt hiszi, miszerint én ezt azért mondom, hogy a további fázadástól elriasszam, de ne higgye, elléggé ismerek fájának szívósságát és az ön kötelességérzetét. Hogy én önnek e kijelentéseket tettem, melyet önön kívül senkivel sem közöltem volna — az csak valóban azon önmagamnak is megfoghatatlan rokonszenv kifolyása, melyet ön iránt érzek....Az én elbeszélésem ne tartoztassa önt vissza semmitől, teljesítse az önre bízott feladatot!.... Talán, ezt ismétlem meggyőzően, oly szerencsés lehet, hogy sikerülend önnek, ami nekem tapasztalt vén rókának itt, amint látom, nem sikerült. Ezzel barátságosan megrázva Pál kezét, eltávozt a detektív.

A fiatal németnek legstürgebb dolga az volt, hogy belevesse magát a chinai vízszíntárgyba, éjjel-nappal kószálva, mindig azon reményével kecségtelve magát, hogy talán a következő pillanatban találkozhát az egyik vagy talán mindkét keresett egyénnel.

Hanem mégis napok multak el eredménytelenül, Pretorius Pál is elcsúggedt. Mindig jobban és jobban tapasztalá, hogy a legfinomabb tödséi szímat sem köcsönözhet az embernek egyszersmind oly képességeket, melynek egy dedektívnek nélkülözhetetlenek.

Hozzájárult még, hogy az ember és háztömegben, csak nehezen bírt eligazodni. Első napon utitársa Redesen Tom vezette. Akkor minden létező lebujszóban is megfordult, sőt nemcsak a chinai színházat, hanem még az opium pincét is átkutatták, de eredménytelenül.

Ezután azonban a fiatal newyorki láthatatlanná téve magát és akármennyit kereszködött és kutatott is németünk, utána sem bírt ifjú társa nyomára akadni.

Igy üldögélt szomorúan harmadik nap estéjén az újdonsült detektív a szálloda szobájában éppen készülőben főszeksző-jének stürgeit fogalmazni, hogy nem érzi magát képesnek a reá bízott feladatnak megfelelni, kéri tehát engedelmét a visszatérésre; midőn az ajtó felnyílt és minden előzetes bejelentés nélkül belépett az ifjú, ki annak idején Pálnak ama sajtóságs levelet küldé, segítségét is felajánlv.

— Mit kapok, ha valami jó hírt hozok önnek, Mr. Pretorius?

A német kétkedve vonogató vállát, nem akarta hinni, hogy jó hírt hoznak neki.

— Nos, mondá az ifjú, úgy látszik ön nagyon hamar elvesztéte bátorságát és kedvét.... Fel, Mr. Pretorius Pál, vegye köpnyegét, nem felejte revolverét sem el, elhozni és jöjjön velem!

A chinai városrész San-Franciscoban, nagyon barátságosan hely, melyet este különösen elkerültek az európaiak.

A lak'házakban hemzsegeknek a sárgabőrűek egész életüket piszok és bűzben töltve el.

Bármilyen tulajdonságokkal is bírnak, de tisztatlanság által a műveltebb, sőt még nyers európaiaknak is elviselhetetlenné teszik magukat.

Éjjel midőn a szem elől e piszokság el van takarva a sötétség által, de az orr akkor is megérzi, hogy itt a szellemek gyermekei laknak.

Ennyi különböző illatot a legedzettebb orr sem képes soká kitartani és különösen idegesnek olyanföle rosszullét okoz, e vidék megsemmlése, mintha tengeri betegséget kapnának.

Látványosság pedig alig akad. Hát még az opiumpince sajnálatraéltó látogatóival, kik sóvárogva szívják be a veszedelmes méreg füstjét; vagy pedig élettelen álomba merülve fekszenek a sajtóságs faragványu lapadokon; igazán szomorú, visszataszító látványt nyújtva. — A mulatóhelyeken chinai leányok énekelnek és táncolnak és a legtekéletesebnek látszó chinaiak közt is akad európai, kiket a leleményes chinaiak ide csábítottak, de a tulajdonképpeni nevezetességük egyedül a színházak.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTER.

Mai napon megnyílt a

Japán kávéház

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 5.

Szolid árak és pontos kiszolgálás, miről Kuropatkin tábornok kezeskedik.

Diszkómánnyal kiténtve!

Bernáth E. Sándor varrógép kéreklap

nagy raktára és hangszór-üzlete) Kolozsvár a m. kir. posta- és táv. szállítójak

Összes áruimat havi részletfizetésre is adom s azokért 5 évig fizet. — Szakszerű villamos világitással és motorerővel berendezett mechanikai műhelyemben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkelezéseket, különféle színű emaillozásokat saját fűrdőmben és kemezőkben állítok elő.

Kerekpárkölöző osztály Telefon 412.

Képes ártégyeztet adok bárkinek!

Megnyílt!

Egy

Diszmu-, Játék-, Háztartási- és fényűzési árukból

Egy forintos áruház!

Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 3. sz. alatt.
Most már 30 fillértől 1 forintig áruk mind kaphatók.
Számos látogatást kérve kiváló tisztelettel
Sakatos József.

Új üzlet!

Vidéki megrendelések legpontosabban lesznek kiszolgálva.

Árlejtési hirdetmény.

A kolozsvári állami tanítónőképző intézetben az 1904. évszeptember hó 1-től 1905. évi augusztus hó végéig szállítandó háztartási, világítási, mosási és tüzelő anyagokra (fára és koksra) árlejtés hirdettetik.

A háztartási anyagok közül a húsfélekre, kenyérré és süteményre, tejre, liszt és fűszer-árukra.

Fogyasztás átlag számítva:

Hús-neműek:

Marhahús sütni vagy vagdalni való, hetenkint.....	35 kgr
Marhahús levesnek hetenkint ..	55 »
Borjúhús hetenkint	115 »
Sertéshús	46 »
Rendelés szerint felváltva kolbász, hurka, virsli, párisi virsli, sonka, szalonna olvasztani való.....	15 kgr.
Zsir, olvasztott minőségben havonta	95 »

Liszt-nemű:

0-ás liszt havonta	25 kgr.
3-as „	100 »
Buzadara „	20 »

Kenyér naponta.....

50 »

Kifli

220 drb.

Fűszerárak:

Cubakávé havonta	12 kgr.
Kockacukor „	80 »
Pótkávé (Frank) havonta	6 drb.
Cukor havonta	3 süveg
Porcukor „	6 kgr.
Rizs „	30 »
Makaroni „	10 »
Csokoládé „	1 »
Mazsola „	2 »
Mandula „	3 »
Só „	40 »
Borsó „	30 »
Lencse „	30 »

Fűszerek: bors, paprika, babérlevél, fahéj, gyömbér, stb. Ecet, olaj, tea, rum, élesztő.

Teljes tej: naponként

Vegyesárak: Zacherlin, kénpör, vaspor, cipőfémnyáz, különféle seprők, lapátok, kefék stb.

Mosási anyagok:

Szóda havonta	20 kgr.
Keményítő havonta	4 »
Kékítő havonta	6 üveg

Világító anyagok:

Gyertya havonta	6 csomag
Petroleum legfinomabb havonta	88 kgr.
Gyufa havonta	1-5 csomag

Tüzelő anyagok:

Fa legjobb min. bukfa egész éven keresztül.....	195 m ³
Koksz	4 vagon
Kőszén	7 vagon

Július és augusztus hónapokban részben már június végén is a növények távoztaival csak 18-20 személy szükségletének megfelelő háztartási anyagok szállítandók.

Pályázhatnak külön-külön az egyes tételekre az iparosok, kereskedők, tejtermelők. A legmegfelelőbb ajánlatokat az igazgatóság a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz terjeszti fel jóváhagyás végett.

Pályázati határidő 1904. évi július hó 15-én d. e. 12 óra.

Ajánlatokat zárt borítékban 5 százaléknyi bantapénzzel ellátva az állami tanítónőképző intézet igazgatóságához nyújtják be a pályázni óhajtok, a hol a pályázati feltételek is meg tudhatók.

A pályázatok július hó 18-án d. e. 9 órakor bontatnak fel, a mikorra a pályázók megjelenését kérem.

A háztartási anyagok közül a fűszerárakból, lisztárakból, kenyér és süteményből, mosási anyagból minta melléklendő a pályázathoz.

Kolozsvár, 1904. július 5.

Heinrich Józsa,
igazgató.

A híres és közkeveltségnek örvendő
K-IMPERI

Répáti savanyuvíz

mindig friss töltésben kapható minden fűszer-
kereskedésben és vendéglőben.

Kizárólagos főraktár Kolozsvárt:
Veress Károly Dézma-utca 1. (Telefon 466)

Sz: 616—1904.

Árlejtési hirdetmény.

Kolozsvármegye Kolozsvári járásában a Kolozsvár Hosszu-Macskás-Borsai község közlekedési közút 0-3 km. közötti szakaszára (a Tekintőn felfelé) szükséges 1350 köbméter kavics kitermelése és kihordására

folyó év július hó 18-án délelőtt 10 órakor

alulírott főszolgabíró hivatalos helyiségében (Kolozsvár, Vármegyeház II-ik emelet) nyilvános szóbeli árlejtés tartatik melyre a vállalkozni szándékozók ezennel meghívattak.

Kikiáltási ár: 2 köbméteres halmonként 14 korona.

Árlejtés alatt a kikiáltási ár 10%-a bantapénzzel leteendő.

Az árlejtési feltételek hivatalos órák alatt alulírott főszolgabírónál megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1904. július 1-én.

Hankó Veress Károly.

3391 2-2 főszolgabíró.

Eladó szálloda!

Kolozsvárt, a vasúti állomástól a „Mátyás király“-térre vezető legélénkebb forgalmu Wesselényi Miklós-utczában, 17. szám alatt, hátulsó fele is utcára nyíló, tehermentes és bérlet útján kezelt, a „Gondoskodó-Társaság“ tulajdonát képező „Angol király“-névű, vízvezetékkel és légszuszvilágítással ellátott, emeletes szálloda, szabad kézből örök áron eladó.

A földszinten van: egy tágas bolt-helyiség, két étterem, egy konyha, két kellnerei (téli és nyári), két tágas pincze-helyiség, kamara és illemhelyek.

Emeleten van: tizenhárom vendégszoba. A mellékeépületben, földszinten van: öt szoba, fás-szinek, továbbá a társaság által iroda helyiségnek használt tágas szoba. A telek hátulsó végében pedig van nyári kert, fedett étkező-helyiség és fedett színpad.

Mák Ferencz, a tulajdonos „Gondoskodó-Társaság“ pénztárnoka (a pénztári helyiség ugyanezen épületben), az érdeklődőknek a szükséges tájékoztatást, szóval vagy levélben, készséggel megadja.

3376 3-3

Egy próbavásárlás meggyőződést mindenkit a valódiságról.

Judja meg mindenki,
hogyan
liszt, fűszer és tűzifa
nagyban és kicsinyben legjobban és a — legolcsóbban

Stern József
bejegyzett czéglő liszt, fűszer és tűzifa kereskedőnél —
Wesselényi Miklós-utca 12.
szám alatt szereshető be.

Tűzifa vagon és ölszáma, — valamint felaprítva métermázsanként is kapható.
2383 19-30

A legjobb minőségű és mindennemű
enni, befőzni és lekvárnak
0000 való 0000

GYÜMÖLCS

a legolcsóbb napi árban, utánvét mellett, 5 kltól kezdve kapható:
Ifj. Galvács Lászlónál
KECSKEMÉTEN.
3361 20-30

Kolozsvári
Zakarékpénztár és Hitelbank
Részvénytársaság.

Törlesztés és kölcsönök jelzőlog-hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bérházakra és bárhol fekvő föld-birtokra. 3087 44-*

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le és a kölcsönöket készpénzben fizeti ki.

Ujság
Kiadóvállalat
KOLZSVÁR, Egyetem-utca 7.

GOMBOS FERENCZ
ELSŐRANGU
„Lyceum“-
Könyvnyomda

Az erdélyi részekben legjobb hírnévnek örvendő Lyceum-nyomdát egy gyorsasággal és a legmodernebb gépeknek megfelelő helyiséggel rendeltem fel, úgy, hogy a könyvnyomdai munkák kiállítás tekintetében nemcsak a helyi, hanem bármely fővárosi nyomdával szemben is kiálom a versenyt.

Vidéki megrendelések leggyorsabban eszközölkötnék.

Ping-Pong (asztali tennis) és Croquet-játékok.

TENNIS-felszerelések!

Lawn-Tennis teljes felszerelések 80 k.-tól feljebb.

Lawn-Tennis Raketek a világhírű bostoni Wright and Ditson czégtől „The Star“, „The Hub“, „The Longwood“, „The Park“, „The Champion“, „The Surprise“ darabonként 6 koronától 40 koronáig minden súlyban.

Raket prések 1, 2 és 4 rakethez.

Raket tokok vitorlavászonból és vízmentes Gummi szövetből 2 kor. 50 fillértől 8 koronáig.

Raket állványok egyszerű és fényezett kivitelenben.

Raket conserváló olaj és lack.

Gummihüvely és szalag raket nyélre.

Tennis-hálók kender-zsinóból — kátránnyal vízmentesítve, a leggyorsabbhálótól a legjobb kivitelű, ugyiszintén feszítő-sodronnyal.

Hálószerítő oszlopok és feszítő kötelek.

Tennispálya bekerítő háló kender-zsinóból, kátránnyal, vagy horgony-sodronnyal méterenként.

Tennis labdák:
Championship F. H. Ayers „The Standard“ „Star“
„The Falcon“ Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszedő hálók, Labdagyűjtő kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis cipők Gummi vagy — bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek: 2613 329/360

Plaidek légpárnák, kézi és ládabőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Kajszin és korai baraczk!

Szállítunk 5 kilós kosarakban bérmentve bárhová!

Kajszin baraczk (5 kiló) 2 kor. 20 fillér.
Őszi „ 5 „ 5 „ — „
Nagyobb megrendelésnél árelőny!

3390 1-12 Megrendelhető:

Deutsch Zsiga és Társai

Szabadka, kelebiai és szabadkai csemege-szőlő és gyümölcs — nagytermelőknél.

Deák Ferencz-utca 12.
— szám alatt —
Adler-féle házban
egy étterem
és melékhelyiségei egy vagy több évre
Kiadó!
A feltételek iránt értekezhetni lehet:
Gombos Ferencz
nyomdatulajdonosnál
Kolozsvárt, Egyetem-utca 7.

Fényképező készülékek!

Állványos, kézi és zseb fényképező gépek! Nagyító készülékek Lencsék (objektívek) és pillanat-zárak!

Minden méretű:
Fényérzékeny üveglemezek:
Lumier Ideal
Germania Ringler
Agfa Schleihsner
Heliost E. Schatterra.
Kodak és Agfa görbült filmek

Fényezés, másoló-papírok:
Dr. Kurz matt és fényes Celloidin papírok.
Dr. Leiner-féle fényes-és matt Celloidin papírok iverben és felvágva!
Celloidin- és Brom-ezüst levelező lapok.
Velox, Lenta, NPG, Germania, Electro, Brom-ezüst papírok.

Fényképezési lámpák, másoló keretek, üveg és porcellán fűrésztő talak, Cartonok, Passepartoutok és albumok stb.

Ugyiszintén a fényképezéshez szükséges — itt fel nem sorolható — kellékek dus választékban találhatók.

Valódi angol- és francia illatszerek!

Állandó nagy raktár Grammophonokban és gramphon-lemezekben

Vesszőből fonott kézi- és uti-kosarak bárelve és beletlenül, betéttel vagy a nélkül.

Mc. Kormick Harvesting Maschine Company

(Chicago) aratógépgyár
Knecht J.E.
3200 igazgató 8/12
BUDAPEST,
V. Váci-út 50.
Katalógusok ingyen és bérmentve.
Felvilágosításokkal — készséggel szolgálunk!

Gyártmányok:
Kévektő-gép,
DAISY
marokrakó aratógép, fűkaszálo gép szénagyűjtő gereblye és „Manna“ kévektő-fonal gyártmányai.
Évi gyártmány: 362.000 gép.
Képviselő:
Hirschfeld Károly.